

Prisplata na celu god 3 for., na pol god 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 80, 16, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakoverstna predmeta molimo na uređništvo uputiti.
Neprijatna neprimamo.

God. I. U Kalači

U Sridu 17. Kolovoza 1870.

Broj 23.

Sveti Stipan kralj apostolski sve Magjarske.

Kraljevine se običajno silom teku, mudrostju uredjuju, i razboritostju uzdržaju.

Da je Sveti Stipan mudro uredio svoju kraljevinu, to nam dokazuju one osnove državne: u kojima su puci magjarske sve do najnovije dobe živili.

A da je ova kraljevina razborito upravljana, uz to nam polaže svidočbu njezino postojanje, priko 1800 godina; medju dva možna Carstva, kojeje i jedno i drugo ruke svuje da ju osvoje izpružalo.

Mislimo da će mo koristan poso obaviti, ako u oči ove velike narodne Svetkovine jedan pogled na prošlost bacimo, da vidimo, imal mo u sadanjem položaju čvrst zalag došastjeg mirnog i željnog postojanja.

To svaki zna: da magjarska, ni o svom uredjenju nije manje jezične razlike u pučanstvu svojem nego danas imala. Ipak u tako dugoj poviestnici nijedan list se nenalazi, koji bi uspomenu kakve razmirice narodnosti zadržavao.

Biloje borbe za jedno ili drugo kraljevsko porieklo, bilo je gradjanske i vierske borbe, al da su se narodi ovde svietlostju krune Svetog Stipana obasjani jednodrugin borili i bili mi barem neznamo, odkud to zaključujemo: daje magjarska morala biti mudro uredjena i razborito upravljana. Naša je zadaća pogoditi, u čem je sastojala ta tajna prošlosti magjarske kraljevine, koju da iznadjemo dvie stvari razmatrat imamo — zako-

nik, i poviestnicu, u koje ako pogledamo na svakom listu će mo to naći; daje ravnopravnost ta tajna bila, u kojoj je to spojenje magjarskog pučanstva koren svoj učvrstilo.

Naravnoje da onu ravnopravnost treba po ondašnji, a ne po sadanji zakonskih naredbah razmatrati.

Onda su sjedne strane stale plemске povlastice, koje su se lica u posebnom obitelnom, gradjanskom i državnom stanju doticale — i zemljištah koja su ovake osobe posidovale.

A s drugne stranu su bile dužnosti, koje su također lica u svih prije napomenjeni odnošajih, i zemljišta jednako vezale.

Povlastice i dužnosti ako razmatramo — nalazimo da su ove i one bez razlike narodnosti jednako podieljene bile, t. j. plemstvo se davalo, za zasluge — negledajuć na jezik kaki je nagradjen od matere baštino, i dužnosti nalagane — bez da je pitano jel podahnik slavianska, nimačka magjarska ili rumanska pasma. Ravnopravnost je dakle vladala u povlasticam i dužnosti, i to tako u selah košto u gradovih, u upravi i sudu, jednim zakonom su svi sudjeni — po jednoj osnovi upravljani.

Dojtojanstva državna, županijska i gradska — popunjavana su bez pogleda na jezik, po vrlini sposobnosti, ili uplivu prijateljstva u zvaniah vojnih, gradjanskih i erkvenih. Činovnici su svoje poslove na latinškom jeziku obavljali, al da nisu ovim se posluživali u

svojim neizbrojenim pučkim doticanju, već uvijek jezikom puka koga su upravljali i sudili, o tom mislim da neće ni jedan razborit čovik dvojiti.

Da ta sloga i jedinstvo magjarske narodah, u starom razmirju danas ne postoji, to mislim nije potrebno dokazivati, jel borba 48, i 49, žalostnu nam je o tom uspomenu ostavila.

Na redu bi bilo dakle zapitati: što je to bilo — što je tu blaženu narodah slogu pobunilo, i jedinstvo pomrsilo? Znamo da je sloboda građanska i državna na sve podahnike Svetog Stipana krune, jednako razasrta, znamo da su, sva prava koja se na osobu ili zemlju povlače, svima jednako postala otvorena. Znamo da je sve ono: što je od kraljevska prijestolja u domovini niže postavljeno, bilo vojnikom, građanom, ili Svećeničkom pridržano, u svaki narod jednako uvedeno. I na koliko bi onaj tisan krug našeg iskustva za dokaz mogo služiti, mogli bi potvrditi: da od kakoje ustavna sloboda u magjarskoj ustanovljena, bili su također na zvanie svi narodi pozvani. Dakle ravnopravnost je u svem tomu održana, al premdase nesloga neda zatajati, radi toga morala je u čemu god nepravda obvladat, koja je to jedinstvo pomutila.

Koju poklem ni u čem drugom nemožemo naći, moramo je jedino u jeziku tražiti. Nikoji vele: da je latinski jezik obstoje, sve bi u staroj sičanici ostalo. Al s ovima nemamo šta da razlažemo, jel ovi neće da se sitjaju, da je ono što se u Sv. pismu govori, nepobitna istina: da se dite nerani muževskom, a muž ne ditinjom jistbinom. Ono nije istina da je ovaj ili onaj muž pokret narodni uzrokovao, istom je to istina: da se u narodni pokret upregao; narodni je pokret u sadanjim duhu kojim je Bog sviet nadahnio sadanji je vik pripozno: da znanost, što se u više glavah začme, toće nadalje izvit svoje trake, i to gušće svoju svietlost radjat. Kakoje dakle sviet oslobodio lice i zemlju, takoje moro osloboditi znanost, košto ono nije, više svojstvo plemstva, tako ova neće da nadalje u sobah učenjakah ostane zarobljena, već hoće da se u svem selu, gradu, svoj domovini — ko u palačah, tako i kolibah razastre. Sviet je uvidio: daće i sloboda, i znanost ovako čvrstja, sigurnia i koristnia postati.

A poklem znanost nemožemo drugčie ni u čiu glavu uliti, nego jedino sriedstvom jezika, nijeli naravno: da se narodnost svaka u mah morala probuditi. Sve druge su samo grdne potvore i izmišljotine.

To sad osića svaki čovik da košto ima pravo dihat, gledat, slušat, tako ima pravo i govorit, to pravo ko bi mu htio ukinit, taj bi usilnički dilovao.

Nepobitnoje dakle pravo građanina u ustavnoj državi: da ga njegovim jezikom upravljaju, sude, i uče; da on svojim jezikom izručuje svoje državno, građansko, i obiteljsko pravo, ko bi ovo pravo jednom ustavnom građaninu prikratio, to bi usilnik bio.

Košto dakle čovik kojeg je um zdrav ako primi ustavnu slobodu, ni na jedan čas nemože zatajat ovo pravo jezika građaninu, tako isto to pravo — prid svakim čovikom — koga pristranost nije zaslipila, mora glede svakog naroda, malog i velikog neokrnjeno ostati.

Kad kaku zemlju osvojim koju drugi živi ljudi posiduju, jel moram s njima istu podieliti, ili ji moram uništiti, drugog slučaja neima.

To stoji i od narodnosti, a ko sam jedno zemljište za moju naroduost obilijizo — na kojoj se i druge nalaze, ili moram druge na njoj obstojeće izkoreniti, ili zemljište s njima podieliti.

Mislim da o prvom slučaju nitko — komu se mozag nije pomeo ne sanja, dakle mora nastat drugi slučaj; to želi pravo ustavno za svaku narodnost jednako, to želi pravo obraženosti za svaku narodnost jednako, svaki narod zna: da dvie sile jedan narod na svietu održaju imovina tvarna i imovina duševna; obe dakle moraju biti svakom narodu otvorene, t. j. sva ona vrilla, iz koji se jedna i druga erpi, tako moraju biti namistjena, da svaki narod po volji i moći može iz njih erpiti.

To je dakle ustavno pravo, i ako nije tako, onda nije ustavno.

Evo pitanje koje će sav sviet proći, sve države moraju na to po svoji odnošaji odgovoriti. Al poklem se silom nijedno pitanje ne rieši: Zato neka se čuva svaka država o uporabi ma kakve sile, glede prava narodnosti, jel štogod se ova većna pritiskiva to ona boljna burla kipi u nutarnji naroda, i kako se mah najmanja prigoda pokaže, ko plamen iz Vezuva tako će bukiniti, srića ako lavu neprotura, koja najlipša polja obori.

U ovom pitanju dakle ništa drugo nemože čovičanstvu pomoći, već jedina nagodba, koju treba da izkreni ljudi vode, jel ako razboritost nebude od svake strane prinešena, još groznie borbe mogu se izleći, nego one: što su o vieri vodjene.

(Nastaviće se.)

DOMAĆI POSLOVI.

O čem se bave na Saboru?

Pešta, 4. Kolov. Drugo zasjedanje Sabora 1869—1872. danas je odpočelo — za podpredsidnike odabralisu g. g. Stipana Bitto, i Albu Perczel za bilježnike prijašnjisu većinu stekli van Fodroczye i Mihalyia — kojih miesto zauzeše g. g. Hugo Anker, i Ivačković, Domaćinom skupštinarskim i ovom prilikom je ostao Ladislav Kovač.

5. Kolov. razdielili se poslanici kockom na devet odsiekah i prištala imena prvo onih koji su u financialni odbor uvedeni, drugo odaslanih na Delegation — za obavljanje zajednički poslovah, medju kojima štijemo i poznato ime Aljmaškog okružja poslanika g. mladjeg B. Josipa Rudić. Zatim na predlog g. Žedényie posli ovjervanja zapisnika, ukinuse sjednice do vriemena, dok Predsjednik poslanike na ovih produženje po novinah nepozove.

4. Kolov. Velikaška kuća. Predsjednik Preuz. g. Majláth — biraju svoje poklisare na Delegatiju — ona medju prvih nalazimo Preuzvišena g. Ljudevita Haynald. Kalačkog Nadbiskupa Zatim B. Vay izruči zahvalnost Velikašah prama Predsjednika, i pošto ovaj odgovori, zaključi se sjednica.

Karlovec. 23. Srpnja. Srbski sabor. Jučer i danas bila je tajna sidnica o plati popovskoj u kojoj nisu mogli do sporazumljenja doći, zatoče se o ovoj istoj stvari u javnoj sidnici glasovat. Nu ipak u tom su se sporazumili svi člani : da se plaća na bračne parove — po naredbi 1865. razpiše.

Svaki bračni par plaća forintu, neženjeni priko 22. godine i udovci plaćaju isto toliko — a udovice polovinu. — Ostatak u mistima : di je zemlja na sesie razdijeljena, dieli se po imanju i privridi na 6 razredah.

Varoške obštine razrižuju pristojbu na imanje i privridu po svom uvidjenju.

Najveća svota nikad neprilazi 15 forinti.

Glede štote ima dva mnjenja, jedno : da ostane postarom, a drugo : da se po crkveni okolisih ravno pravno razdili.

Isti ovaj pridmet u slidećoj javnoj sidnici biće pritrešivan.

Karlovec. 25. Srpnja. Srbski narodni sabor. Posli odgovora predsjednikova, na više prije na njeg stavljeni pitanja — kojima Dotičnih Zapitači budu zadovoljni, pridje sabor na dnevni red. Na kojem je bio 10 član 1865. godišnjeg saborskog zaključka glede plate popovske. Najpre podnese izpravak g. Dr. Milosavljević : da bezplatan stan di ga ima, ili di ga obština sagradi, pripada parohu, a diga nema, tamo dokse parokski dom nedigne ustanovlja se umirena naknada onom parohu : kojeg se staresništvo po zakonu tiče.

Ovaj izpravak s podispravkom g. Miletića bih primljen, i naknada po različiti crkveni okoliši — u razmirju ondašnjeg imutka biha ustanovljena. Sad pridje sabor na naj zamršeniji pridlog — na razdilenje popovske plate, u kojem obziru medju mnogi podnesci bi najvažniji podnesak g. Prote Brankovića — koji platu na osam klasa razdiljuje — i koji sa malom popravkom g. Miletića osvojise počem plata se ustanovi izmedju 1100 fr. kao najveća a 400 fr. najmanja.

Rim. Francuska vojska je već svoje miesto Talianom ustupila, Garibaldianci neće ovu liepu prigodu propustati da Talianskoj povodom budu, čete svoje u državi papalskoj umnožavat, — i tako Taliansku vlast utvrđivat. Ništa jim drugo neće na putu stat već sam Papa, koga bi rado iz Rima iztiskali, samo što tako su rovo rujni ugovor prid svim svietom nesmidu pogazit. — Nu idju jim na ruku bunžie koji podzemne kanale barutom nasipaju, da Vatikan poplaše. Također g. Bismarck sprema se na znak zaslužnog prijateljstva ruku pružiti. Zato kad politiku Taliansku prama papalske države odobrava, Papi Kölln za stan ponudjava. Samo neznamo jel ova ponuda prije u Rim stigla, no štoje Antonelli Prusu na pobjedi čestitao. Nedvojimo da bi ovo žalostno stanje mah i kasnie Njeg. Svetost dostiglo, jel kad je sav sviet ujedinenje Taliansko za njevo prirodno pravo priznao — nemože Rim. u tom talisanju politički strastih nedirnut ostati. Grad je kao i čovik, jel mora sa svietom napridovat ili umrit, kako bi dakle mogli vierovati : da bi Rim s njegovom desetinom i robotom na dalje obstojati mogao. Ipak da oni ljudi koji bi Papu još i više

Pape podignuti želili, nisu po Europi u Biskupiam Kormilo Vlade crkvene prioteli, koji od demagogah nimalo nisu bolji, jel kako bi ovi htili, tako bi i oni gotovi bili, sviet u krvi zadavit, ako neće da se njevoj volji podvrgne; a njevaje volja da oni gospoduju, naravno pod tuđim naslovom, a drugi da se bezuvitno pokoravaju. Ovi ljudi košto su svu crkvu, tako su osobito rimsku stolicu sa svim svietom omrazili. Načela u crkvenoj upravi taka uzpostavili, po kojima akobi se ljudstvo upravljalo, srce bi mu oledenilo, a pamet zatupila; ko se nebi od taki ljudih plašio? kada su nastojali ista načela i u državu uvesti. Ovisu sirotog Papu prvo u tešku nevolju pritisli — kada su ga naveli : da vojničstvo oružava i izdržava, na štoje trebalo miliune potrošiti, koje je po najviše francuska žrtovala. Ti ljudi nisu imali milosrdja s cilom gotovo Europom koja je po ustih svojih učernih i kriptostnih velepastirah molila : da se pitanje — kojeg nitko nije potresao — na stranu postavi, i crkva koja se dosta ima, s neviernostju boriti, u miru ostavi. Al ovisu slični Petru i Ivanu, prije nego što su Duha svetog imali, i na Samariu, jel ji nehtide poslušat oganj iskali. Štaće biti još od Rima za života sadanjeg pape to sam Bog zna, al posli Njegove smrti kada drugog odaberu tako nam se čini : da će se donle sviet upokojit, i Papiće Vatikan ostavit, a kralj Talianski će svoje priestolje u Kvirinalu — baš za gospodstvo namienjenom miestu nastaniti. — Nemožemo silom što od davna ovu posledicu uvidjamo — kano katolikom to nam nemože biti drago, al s političkog gledišta vidimo : da za sad nemože drugoće biti. I to držimo : da bi za katoličku crkvu spasonosnie izpalo : da je Francusko Talianska konventia kakoje ugovorena, u svoje vrieme izvedena. Al oni ljudi koji su sve crkvene vlasti svagdi obsili, to nisu mogli sgledati, već donle su kinili Napoleona, dok se nije našo izlik, pod kojim bi vojska Francuska i nadalje u Rimu ostala. Evo ta vojska Papi ništa nije koristila, već istom Napoleonu silne dušmane stekla, koji su mu i današnju nesriću uzrokovali. Za glavu crkve nestarajmo se, njuće providnost božja zaštitit, jel je ova njozi ujamčena, već neka molimo Boga : da se ti slipci i slavohlepci od kormila crkvena odasvud odalje, da pojedine crkve kroz nji još mnoga trpiti nebudu usilovane.

KUĆNI POSLOVI.

Slideće pismo od poštovana prijatelja poslano priobćujemo : da vide naši čitatelji : kako nam prijatelje nikoji i od onih — koji tamo i vamo i nad bunjevcih pastiruju, — bilo mu za sad prosto, al ako nam nedao bude mira pokazaće mo kaka mu je mutna krv — koja mu se po žilah valja :

P. G.! Čuo sam, da su naše B. i Š. Novine G. dozlogrdile. S čemera i jada crne zlobe i mrzke nenavidnosti, želudac mu hoće da prepukne. Nagruvan je duhom politike, i u duhu gadne preteranosti rada je sve progutati. Ovaj čudni magjarčić, (šta li je) rada je svojim himbenim grakanjem ugušiti nježni glasak slavuljićah, te da po noti njegove čudi svi grakću i djipaju oko njegove glave. Mora, da nije čist u svojoj svisti; jerbot poleg ričih sv. August. Što u sebi čuti, to i u drugom traži. Čujem da je naše novine br. 16 poslo Presvt. g. Biskupu na censuru s tom opazkom : da bune i smiraju na suljub Hrvatah. Ovomu utrujane svisti čoviku ubolo u oko br. 16 član „Slovnica“ na listu 110. „Napred indi braćo...“ tu je u zanesenom svomu duhu, obadvima rukama uhvatio politiku.

za rep, tu gdje se govori o slovničkim pravilima, što su u Kalači jedan ešperuš i biskup prigledali, i ništa protivna nenalaze, samo on, Smišan je to Denunciant! — Hajd neka — — — samo nek neujde.

NOVOSTI.

Darežljivi kalački Nadbiskup, položio je 10,000 fr. za utemeljenje Sbirke bilinske, i pribavljanje ovamo spadajućih knjigah uz Peštanski Muzeum.

Kašavski Biskup na imen dan svojeg predšastnika pridaje ondašnjim kaptolu 10,000 fr. na zakladu različiti nabožni svrha.

— **Po izdanim imeniku** magjarska broji 88,048 svojih domobranacah koji se ravnaju po 2,178 častnikah. Medju onih velikaših kojisu na katolički kongres od strane pokroviteljstva Crkvenog odabrani, s radostju stijemo ime Njeg. Preuzvišenosti Starieg Baruna Josipa Rudića. Dakle nadalje neće se triebati kumbajcem svoje odrpane tako zvane kuće božje stidit, premdaje nada da će je Prokrovitelj po njegovom umjetnom ukusu na Slavu Svemoćnog, i duhovnu radost svoji bivši viernih podahnika svietlu uzidjati.

— **Ministarstvo obuke uvidiv** : da se još za nikoje vrijeme neće učitelji u tom razmirju sporit : u kojim se učione opravljaju, opunovlastjuje ona učiteljišta u kojima trirazredni tečaj još nije usnovan — imenice : Budimsko, Lošoncko, Čurgovsko, Dévajsko, Székely-Keresztursko, Zilahsko, Marm-Szigetsko, Levajsko, Znio-Váraljastko — otvoriti jednogodišnji tečaj za one mladiće : koji su već godinu 20 pristupili, i budu kadri iz onih naukah uspješni izpit održati — koje se pridaju u 4 Latinskoj školi, van grčka i latinska jezika — u realke, građanske ili višlje pučke škole četiri donjni razredah Siromašni će se hranom oskrbiti.

— **Preuzvišena gosp. Mihálovića** 6-og Kolov. U Zagreb — a 7. na stoliću nadbiskupsku su svečano uveli, službeni List opisuje sjajnost obeda, i napijane zdravice, a neuredovne visti glasaju o sukobu građanah — u kojim je krv prolivana, žao nam je i svake časti vriedna Dostojanstvenika, al i Zagrebački katolikah.

— **Po visti „Pest. Lloyda“**, održanaje u Rieki (Fiume) svečanost umiestjenja gr. Josipa Zichye za ravnatelja Primorja Magjarsko-Horvatskog — velikoje građanah bilo veselje, osobito kada je grof Taliancah srce njevim, jezikom razgrijao. Al poklem znamo da je u primorju veće dielo pučanstva Hrvatskog plemena, nadamose : da će Ravnatelj za prvu svoju dužnost smatrati, i ovih Starisidio cah jezik naučiti, jel drugčie neshvaćamo kako ćeji ravnati.

— **Sv. Stipana magjarskog kralja** Svetkovinu i Bečvani će ove godine osobitim Vlakom posjetiti. Na koju će i Preuz. g. gr. Julio Andrassy ministarstva Predsidnik u Peštu doći. Vistiće ovu i to : štoće isti dan i pivaci sve ugarske u Peštbudimu svoju svetkovinu opivati.

V I L A J E T.

Krvno bojište.

Tako nam se čini : da države nimalo nisu bolje nego ljudi. Ta i kako bi mogle biti, kada i one od ljudi

sastoje, i nikoji put kormilo u taki rukuh opočiva, kojima ni srce ni pamet nije svaki čas na svojem miestu : jel tušta puti manjka pameti nauka — ili iskustvo, a srcu najvišeputi čudorednosti. Ma će mo kako misliti o Napoleonovom karakteru, to nitko neće moći zanijekati : da od kako siedi na priestolju Francuske, krštjanluk u Turskoj brani u Kitaji Japanu i drugi daljni miesti u zaštitu uzima, slobodu po Europi razprostranja, u građanskom i državnom obrtničkom i trgovačkom životu, i sve štoje ma u kojoj struki znanstveno podiže, 1867. godine izložba, sklopljeni posvih stranah dokazivaju ugovori, ipak mal ako nije u nadi — koju ako nije ujamčenu, a ono čvrsto utemeljenu imo u Austrii, Italii, i Danii, takodjer i Anglii vrlo privaren.

Jel da on nije imo ovaku nadu sigurno je: da se nebi mogo u rat upuštati, kada nije kadar toliko vojske na menjdan izvesti, koliko njegov nepriatelj pod zastavu stavlja. Zato ga je nečekana sastigla ratna nesgoda, i ta prijazno lice državah od njeg odkrenila.

Da bi francuska u takom položaju mir i ponudjen primila, ili baš zaiskala to nevierujemo, jel onda bi trebalo pripoznati : da su orli golubove rodili. U Francuskoj već oddavna vlada načelo mir namećat, a nepriemat, ko jednoč rimljani — koji o miru donle doksu bitke gubili, ni čuti ni su hotili već kad su dušmana ponizili onda su mu mir ponudili. Ipak odkud je valjada Francuska najmanje prijateljstva čekala, odtuda se prijazna ruka pružila. Ruski car je kod kralja pruskog prvi pokušao : da mu srce na mir kloni, al ovaj neprijazno odbi ovaj pokušaj, i odvratil : nimačka je vojska pobjedna, pri konačnoj bitki nemože borbu dokinit. Ako još jedanput nadvlada, onda posli ulaza u Paris moguse diplomatske razprave odpočeti.

Ako oni stari gallički orli nisu golubovom postali, ove rieči mislimo da će sve medjusobne razpre odpraviti, i Francuse u jednu oduševljenu četu sabiti, da se stave prid neprijatelja, koji je rad jedan velik narod prije do zemlje ponizit, ko jednoč gospodar svojeg sužnja — sa stratišta podignut, i u ušimu viknut, poklonjam ti život.

Od francusah nam javljaju : da se pobijena dva krila na Moselskoj linii izkupljaju, kuda se i središte povuklo, hoćel Frossard srićno to izvesti još dosad nije poznato, košto ni od Mak Mahona nije izvištjeno : na kolikoje svoju pobijenu vojsku izkupiti i rane izlićiti mogao. Nu da je ova pobjeda i prusa vrlo skupo morala stati, to se i iz njevi glasila uviedja, košto i odtud dosljedno zaključava : što nadvladane čete nisu neprikidno progonili.

Francuska ministeria — premda većina pozvana sabora — nije podpuno uvierenje prama nje očitovala, svoje listnice je položila. i Carica generala Palikao da drugu sastavi opunomoćila — koji se ovoj pouzdanosti, odazva, i Saboru 10. Kolov. izjavi : da je sliedeće ministarstvo složio : Palikao — ministar rata, Chevrean nutarnji dila. Magne financija, Duvernois trgovine, Rigault Mornarstva. David gradjivah, Latour d' Auvergne vanski, Buston državna vića Predsidnik, Grandperet prava, Brame obuke.

Car u proglasu razlaže vojno stanje, hrabri puk, i na iztrajanje uzbudjiva. Parlament odobrava uzov neoženjeni, ili bezdetni odpuštani vojnikah, veresiu na 20 miliuna povećava, a četam za junačku francuske obranu zahvalu izjavlja. Dalje na predlog riečnog Favre nared-

Ovom broju je nadostavljen jedan nadometak.

Nadometak 23-om Broju Bunjevački i šokački Novina.

juje : da se gradjanska vojska na temelju zakona od 1831. god. oruža.

Nimci ostavljena od Francusa miesta zauzimlju, i koja se protive pogore, — da je puk na nimce ogorčan to se vidi iz nimački oglasah, koji očituju : da se njeva vojska i pučkim napada oružem, zatoje pruski kralj — kojeg nimci već slavnim nazivlju carem — proglas na francuski puk izdao — u kojem izjavlja : da poklem je Car francuski nimačku na kopnu i moru napao, Sablju opasa da nimačkoj mir pribavi, dakle ne vodi rat proti puka već proti vojnikah, ko ostane u miru, tomće život i imovina biti osigurana, ništa neće biti otimano već za novce kupovano.

Nimačke novine već očituju : da se valja postarati za južne nimce, koji se u narodnoj obrani tako spremni pokazali, dakle moguće aneksije očekivati. Sreća ako neće od našeg uzimati — kako već jedan „Pesth. Lloyd“ izvištalac u Maincu za Dunav bojazan svoju izjavlja, nimci već od davna Dunav za svoju rieku smatraju, budući se u njevom Donau Eschingu rodila, šta oni mare zato što juje magjarska velikom odhranila, i na crno more odputila.

Toće onda liepo biti što će mo iz one bitke ranjeni izići, u kojoj nismo ni sablju izvukli, da smo se pohrvali barem bi sjedne ili druge strane prijatelja stekli, a tako smo obadvojicu u dušmane obratili, posledice će dokazati, dali smo se privarili.

Taliani vele da položaj borećih još nije označio onaj slučaj : u kojem bi valjalo Taliansku strilu odapeti, treba čekat naravno da Francuska vojska bude razpršena, paće onda Ministarstvu lasnie biti odgovoriti : da sad već neima koga pomagati. Kad je prvi Napoleon od kapetanah pravio maršale onda je bitke dobivao, a kad su ovi njegovi maršali u odnošaje kneževsko se uživili — ondasu krune s glave njegove padale.

No da nije trećeg Napoleona sav sviet zna : da bi Victor Emanuel i danas u Turinu sidio — ako bi sidio.

Englezka koja rado pripravlja, i za skupe novce prodaje, štoje za rat potriebno, sve je sile pera diplomatskog napela, da osigura Belgiumu neutralnost koju još nitko ni mrko nije pogledao, po novim ugovoru po boreći i neboreći vladah podpisanim, hoće da svietu oči začepi, koliko se ona za vilajetni mir stara. Liep je Englezu miris novca ko jednoč Vešpasianu mah iz čije kese povadjen i njemu platjen bio, ako bi drugih naroda krv i potokom tekla. Rus je jamčio za Austriansku neutralnost, i to je Pruskoj oznanio ; zato je ova svu svoju vojsku smila izvuc i na Rhein u odaslat, a carević se postaro da bolna Dania, koja je po Prusu u sree ubodena, krila svoja ne otrese, i Francusom u pomoć nepoleti, zato Francuska vojska na nimačkom moru nigdi nije na kopno izišla, jel nije našla prijatnog zemljišta. E da je Dania svoje zastave razvila, sigurno bi Hannoveranci oma svoje legie na obranu izgubljene nezavisnosti opravljali. Od Austrie sad štijemo : da se oružava, sad opet da se ni smiesta nemiće.

Prusi su već pod tvrđjavu Metz došli, Francusi se povlače na lievu obalu rieke Mosel, tu je bila bitka — Francusi vele da su Pruse odbili, a ovi glasaju : da su francuse pobili.

TRGOVINA I OBRFTNOST.

* **Subotica 12. Kolovoza** (u petak). Na našoj

pijaci bilo je mlogo rane doveženo, tako da već kola nisu imala miesta di umistitise, već su morala čak u drugi i treći sokak od pijace udaljena stajati, a to je ne mala šteta za prodaoce — a osobito će du se jabanlije zafaliti kad ne mogu na pijacu s' kolima da stanu, a ovamo moraju dotičnu pristojbu za misto da platu — piac penz — a tim ćemo jabanlije jako uvriditi i od nas odbiti, koje je velika šteta za našu varoš ; i ovom prilikom se najbolje posvidočava potriba jedne dobro uređjene prostrane pijace, kao što smo to već u ovom velecjenom listu napominjali, i vrime je da se naša varoška občina za takovu jednu pijacu što prija pobrine — ali ne onakovu i u onoj miri : kao što je to u občini u tome pogledu dokonato, jer šta će biti od toga i takove pijace ? ništa bolje do onakovog zla kako smo i do sad imali !

Cina je rani ova : žito 3 fr. 40 nov. 4 fr. raž 2 fr. 60 nov. 3 fr. ječam 1 fr. 80 nov. 2 fr. zob 1 fr. 40—60 nov. kukuruz 2 fr. 80 nov. 3 fr. a. vr. požunac.

U Baji 13. Kolov. Žito 83 fnt. 4 fr. 80 nov. srid. 80 fnt. 4 fr. 70 nov. napolica 78 fnt. 3 fr. 7. srid. 76 fnt. 3 fr. raž 76 fnt. 3 fr. srid. 75 fnt. 2 fr. 90 nov. ječam 66 fnt. 2 fr. 40 nov. — 63 fnt. 2 fr. 30 nov. zob 44 fnt. 2 fr. 30 nov. 42 fnt. 2 fr. 20 nov. kokuruz 90 fnt. 2 fr. 80 nov.

Najnovije.

Maršal Bazaiue je sve francuske vojske vodjom postao.

U Parlamentu primljenaje zakonska osnova kojom se opunovlaštjuje državna blagajna 2400 novčarni cedulja izdati. Koje će u francuskoj svaki kano novac primati.

Glasa se : da se Rusi natežu jedan kongres evropski u neutralnoj varoši sastavati — i zato vrieme primirje od 4. nedilje izposlovati.

Zapoviednik Parisa poziva gradjane : da sebi gotovštinu barem na 30 danah pribave.

Govore da je kralj pruski Papi posebno piso i o pruskoj obrani Njega osigurao. Talianski državnici mogu proći s Rimom ko Aaron sa svetom zemljom, Francusi su jim iz ČiviteVechie Rim pokazali, al prus jim ulaz nedozvoljava.

Nimci se već prid gradom Metz pokazivaju, nezna se hoće se Francusi na linii rieke Mosel u boj upustiti, niki scine : da će se sa svim pod Paris podvući.

Srbski sabor odgodjen je do 1. Listopada, počemje odbor opunovlastio da i prija sazove sabor, ako potvrđenje ustrojstva ranie stigne.

Paris, 16. Kol. Jučer vazda čujese grmljavina topovah izmedju Metza i Verduna. Putnici pripovidaju : da se od juče veliki boj zametnio.

Tvrde : da su prusi Kol. 14. u boju (kod Metza) više od 40 hiljada ljudih izgubili.

NAŠA ČITAONICA.

Popravljanje i gnojenje zemalja.

(Produženje.)

i) Balega konjska i govedja ostaje za poljodilstvo bez ikakova prigovora najvažniji gnoj, koga si poljodil-

lac najjeftinije nabaviti mogu imajući dovoljno rane za stoku. Što je bolja rana, to je bolji gnoj, — Poljodilac mora nastojati da mu od toga gnoja ništa neode u štetu. Što se pre ovaj gnoj iznese na njivu tim je za većinu usivah bolje; a o tom se zaista svako uverijo, koji je smotrijo na nekima mjestima gust bokor žita ili ječma, gdi je balega pala od vola kad se oralo ili drljalo s' njim, kao što sam to to već jedared naveo, — U istini većinom se taj samo zato slaže na gomile, što ga ili nije probitačno, kad je njiva posijana, ili ga nije moguće zbog drugi hitni poslovali — u svako doba izvesti na njive. Pa nesamo što pre ga valja izvesti na njive, već ga valja oma oranjem sa zemljom izmešati, jel bi izlapijo gore po njivi stojeći. — Počem dakle nit' je probitačno, a niti je baš moguće gnoj oma, čim se iz štale iznese, na njive izvesti, no se mora većom stranom zimi samo izvoziti, jel leti se niti ima kad, a i u njiva ma se usivi naode, — stoga je osobito nužno tako ga spremiti: da od njegove snage ništa u štetu neode. Da se ovo postići može, pre svega je nužno udesno djubrište. — Djubrište triba da je blizu štale, jel je lakše i zgodnije kako balegu tako i mokraču na njega iznositi. Glavno je nastojati, da se djubre neužeže stoga valja mokračom spolja polivati, pa tim kao razladiti. Zbog toga, to jest: da se djubre neužeže, veoma je polezno djubrevik ili nadkriti il ga zasadjenim drevećem kako od sunca, tako i od kiše sačuvati, jel će mu kiša sve osoline proprati.

Počem je svaki gnoj sa slamom izmešan, na kojoj je stoka ležala, stoga moram još napomenuti da i ta slama sudi nečemu. — Na masnu ladnu zemlju valja ovaj gnoj naneti, čim se iz štale iznese, ili barem što pre moguće, i dok je slama jošter u celosti, jel će s'te slame takova zemlja ipak postati koliko toliko razkačkana, a neće ostati sabijena, kao što je bila; na piskovitu zemlju pak valja gnoj ovaj naneti tek, kad je slama iztrula, da nepostane piškuša još sipkija. — Počem je gnoj za poljodilstvo glavna stvar stoga se mora i štediti, to jest: sijajući kukuruz samo u jamu gnoja metati, kamo su kukuruzna zrna metuta.

Gnoj od konjske ili od govedje balege može se znatno poboljšati, ako balegu gipsom pospemo čim ju iz štale na djubrenik iznesemo.

Pri zaključku ovog članka mog moram još navesti, da onaj: Koji svoju njivu ni na sastave njene valjane neudesi, niti gnoj, neštetiva samo u tome što malo roda s' njive dobiva, već što i glavnicu zajedja; jel takova zemlja nevrirdi ni desetinu čest od valjano udešene i podpuno nagnojene zemlje. Odtud je u neradinom selu zemlja mlogo jeftinija, no u radinom, pa stoga traljava zemlja nemože gazdu hraniti ni odivati, osobito pak ako je taj čovik neradini, jos nuz to i pijanica. — Svi ovi gnojevi mogu se rabiti ili ovako kakvi su, il' se mogu u vodi raztvoriti, pa ta židina prosuti po njivama, no vešti u toj struci ljudi uvidilisu: da je židinom naj probitačni je livade gnojiti. — Drugom prilikom sam rad o „poljodilstvu u užem smislu“ govriti.

U Vukovaru 23 srpnja 1870.

— M. F. —

Pisma

o Banu Zrinoviću (Nikoli Šubiću) i Caru Sulemanu tretjemu, koi obside grad Siget Ugarski i pod njim umri na 1567.

Ovu od Kačićevih pesamah naučio i govorio je

na izpitu bačkih učiona II. razreda učenik, Franjo Božić. 27. Lipnja 1870.

Suleman se razbolio biše
U bielu gradu Carigradu.
Pitaju ga Paše i Veziri:
Što je tebi Care Gospodare!

Koja ti je bolovat nevolja?
Ili ti je starost dodijala?
Ili junak Zrinović Nikola
Devet godin s tobom bojak bijuće?

Odgovara Care Sulemane:
Prodjte me se, Paše i Veziri!
Nije meni starost dodijala,
Već nevirni Zrinović Nikola.

Koi razbi Ali Pašu moga
Pod Sigetom, on se nebilio!
Ter izsiče svu vojsku njegovu,
I porobi Bosnu do Fojnice.

Sada nema većega junaka
U Turčina, ni u Kaurina
Ni žešćega meni dušmanina
Od Nikole Zrinovića Bana.

Nit ću živiti, nit veseo biti,
Dok nesmaknem dušmanina moga
Zrinovića Bana Hrvatskoga,
Koi mi je puno dodijao.

Pak dozivlje Sokolović Pašu,
Ter je njemu Care besidio;
Amet Paša virna slugo naša,
Kupi vojsku štogod veću moreš;

Da idjemo Siget uzimati
U liepo zemlji Ungariji,
Koga mi je babo uzimao,
Al ga nije osvojiti mogao.

Ako nami Bog i srića dade,
Ter mi sada njega osvojimo,
I Nikolu Bana pogubimo,
Bit ćeš Vezir od svih Pašah mojih.

Kad je Paša njega razumijo
Silenu je vojsku sakupio:
Sto hiljadah po izbor konjicah,
Pišadie ni broja se nezna.

Hode vojska do Sigeta grada,
I prid njome Care Sulemane.
Gleda' ga je Zrinoviću Bane,
Gledao je ter je besidio:

Mili Bože na daru ti hvala,
Kad dočeka i ovoga danku,
Da ja vidih ovliko junakah
Pohoditi Zrinovića Bana!

Što sam, Bože, od tebe prosio,
Sada vidim da sam izprosio.
Blagoslovi svitlu sablju moju,
Da osvetim svetu viru tvoju.

Tri hiljade već nemam vojnicah,
A brez broja na polju Turakah;
Al s pomoćju Boga velikoga,
Pridobiti ću dušmanina moga.

Pak je svojoj vojsci besidio :
Poslušajte mila bratjo moja !
Evo na nas Turska sila dodja,
I prid njome Care Sulemane.

Spomente se, da jeste Ungarci ;
Malo nas je, ali smo junaci.
Svaki udri na deset Turakah,
Sam Zrinović hoće na dvadeset.

Ako l' se je približalo vrime
Da mi našu krvcu prolijemo,
Branec svetu viru Isusovu,
I svietlu krunu Cesarovu.

Umrit ćemo kano mučenici,
Od slavnoga naroda vojnici,
S golim sabljam' u desnici ruci ;
Al' će platit si nevirni Turci.

Pak naperi tanena višala
Na bedenu od biela grada,
Ter je družbi svojoj besidio :
Poslušajte, moji vitezovi !

Ako bi se koi junak naša',
Ter spomene, da se pridademo,
Stavit ću ga na višala tanka,
Da bi bila ista moja majka.

Ako bi me pogubili Turci,
Ili ljute rane dopadnule,
Slušat ćete mojega netjaka,
Baš od mene boljega junaka.

Vi imate praha i olova,
I zaire za tri godinice :
Branite se, ne izdajte se
Zivi Turkom ne pridajte se !

Ako stari Siget izgubite,
U novi se opet zatvorite ;
Ako li bi novi izgubili,
Bižat ćete u kašteo tvrđi.

Istom Bane tako govoreći,
I delije svoje slobodeći,
Potrese Siget grade bili
Od Carevih silni lumbaradah.

Bijo ga je tri nedilje danah
Pak učini juriš od mejdana ;
Al se brani Zrinoviću Bane,
Ljute Turkom zadavaše rane.

Evo pobre, goleme žalosti !
Turci žestok lagum užegoše,
Po' Sigeta u lagum digoše,
Ter na Siget juriš učiniše.

Al jih siku delie Ungarci
Zrinovića po izbor junaci.
Koliko je u godini danah,
Ban Zrinović odsieče glavah.

I pogubi dva zmaja ognjena :
Bulvi Pašu od Macedonie,
Tiluf Pašu od Bagdada grada ;
Ali stari Siget izgubiše,
U novi se opet zatvoriše.

Ladna voda oko' grada biše,
Al je zemlje Turci napuniše ;

Za tu vodu neznade se ladnu,
Jer je berzo Turci prisušiše.

Namistiše ognjene topove,
Novi Siget biju bez pristanka.
Pak na njega juriše činjahu,
Od zorice ter do merkle noće.

Mnogo danah i puno nediljah
Siget biše i nanj' udaraše ;
Ungarci se Turkom nepridaju
Već jih siku, nigda nepristaju.

Tu pogibe silenih Turakah
Okol' trijest i veće hiljadah ;
Al i vojska Zrinovića Bana
Tad izgube, malo i ostade.

Ostade mu šest stotin' vojnakah,
Ungaracah na glasu junakah.
Kad to vidi Zrinović Nikola,
Zatvori se u kašteo tvrđi.

Suleman mu bilu knjigu piše :
Zrinoviću, krilo Cesarovo
Nemoj ludo izgubiti glave,
Već otvori vrata od kaštela.

Njemu Bane knjigu odpisuje :
Vira moja, Sulemane Care !
Dok je meni na ramenu glava,
Neću tebi otvoriti vrata.

Imam dosta praha i olova,
I zaire što je od potribe.
Medju to će dobra pomoć doći
Od Cesara Maksimiliana.

Kada ga je Care razumio,
Od jada se biše razbolio ;
Pak dozivlje Sokolović Pašu,
Ter je njemu Care besidio :

Amet Paša, desno krilo moje,
Ako meni sudnji danak dodje,
Postavi me na kočije berze,
Ter me vozi k bilu Carigradu.

Ukopaj me, virno slugo moja,
Gdi je devet Carah ukopano,
Gdi je barjak svetca Muhameda,
I Feredža Azreta Alije.

To izusti, a dušicu pusti
Na kriocu Sokolović Paše,
Da od vojske i neznade niko,
Pod Sigetom, pod bielim gradom.

Siče Paša Careve dvorane,
I Mojsiju njegova Likara ;
Da zataji smertcu gospodara.
Sulemana Cara silenoga.

Meće njega u kočije berze,
Ter ga vozi k bilu Carigradu
Lipo ga je Paša ukopao,
Gdi je devet Carah ukopano.

Gdi je barjak svetca Muhameda,
I Feredža Azreta Alije
Obnoć podje, obnoć opet dodje,
Da od vojske nitko neznadiše.

Kad li podje pod Siget u vojsku,
Pusti Paša po vojski telare
Da telare od jutra do mraka,
I od mraka, do biela danka.

Zapovida Care Sulemane
Da kašteo tverdi osvojimo ;
Ako li ga osvojit nećemo,
Žive će nas mećat u topove
I s nami će njega uzimati.

Kad to čuše Turci Janjičari,
Na kašteo tverdi udariše ;
Uzanj' tanke listve prisloniše,
Ter kaštelu skaču na bedene.

Za petnaest i više danakah
Nepristade juriš bez pristanka ;
Ali svoje pogubiše glave.
Jer jih siku Ungarci delije.

A najviše Zrinović Bane ;
Ali mu je vojska izginula :
Ostade mu dvi sta vitezovah,
A pogibe četiri stotine

Evo brate, i gore žalosti
Džapanu mu Turci upališe,
Kad to vidi Zrinović Nikola,
Družini je svojoj besidio.

Turci nam barut upališe,
Svu zairu u lagum digoše ;
Od cernoga praha pocernismo,
Od živoga ognja izgorismo.

A neće nam dobra pomoć doći
Od Cesara Maksimiliana.
Obranit se Turkom nemožemo,
Da vitežko dilo učinimo :

Otvorimo od kaštela vrata
Ter na sablje dočekajmo Turke ;
Lipše nam je slavno poginuti,
Nego živi upasti u Turke.

Gole će nas po vojsci voditi,
Pak najposli namihe derati ;
Ali pria nego izginemo,
Hod' te bratjo da se zagerlimo.

Svi klekoše, ter se poljubiše,
I za grihe svoje proplakaše.
Nu poslušaj pobratime dragi,
Što učini Zrinoviću Bane !

Oblači se štogod lipše može
Metnu na se sa zlatom haljine,
I na glavu kapu kubašliju ;
A za kapu šest perah od ždrala.

U žep meće sto zlatnih dukatah,
Ter ovako upisao biše :
Ko ukopa Zrinovića Bana
Neka nosi sto zlatnih dukatah.

Pak otvori vrata od kaštela,
I povadi sablju od bedrice ;
Na kašteo Turci udariše,
Al pervinci glave pogubiše.

Jer jih siče Zrinović Nikola
I njegovi mladi vitezovi ;

A kad Bana rane dopadoše,
Kleknu vitez na kolino livo.

U ruke se Turkom nepridaje,
Već jim ruse odsiečaše glave;
Al ga biše puška udarila,
U zlo misto u čelo junačko.

Mertav Bane crnoj zemlji pade,
Zemlji pade, Bogu dušu dade.
Zrinoviću pokojna ti duša!
Tko će Turske odsiecati glave?

Nikola Zrinović Šubić rodio se u Zrinji od oca Nikole, a majke Jelene. — On prvo kao mladjan al srcom i duhom junačina, tolikim su je junačtvom odlikovao proti Turkom kletim dušmanom krstjanstva, da mu je Car Karla V. konja od mejdana i dragocen zlatan lanac poklonio.

Godine 1540 Uzref-pašu bosanskoga u Hrvatskoj robećeg i palećega potuče i protira ga u Bosnu.

Godine 1542 pod Peštom, gdi se kraljevska četa pobila s Turci; nadošav Nikola svojim konjanjičtvom, udari na Turke i 500 mertvi Turakah ostade na kervnom bojištu. Sada' Nikola bijaše imenovan banom Dalmacie, Hrvatske i Slavonie.

Godine 1566 Mehmet-beg jednim diom turske vojske došav u Ugarsku (Magjarsku) da razvidi i razgleda kretanje krstjanstva, što kad začu Nikola, dočeka ga kod Šikloša, iznenada udari, i sasvim ga potuče. Začuv Sulejman toteško mu zaboli i zakune se, da će se krvavo osvetiti Nikoli. Hotiuc dakle Nikoli i cilom krstjanstvu zadati smrtni udarac, godine 1566 1 kolovoza sam glavom razjareni Sulejman krene silnu vojsku do priko 100,000 (sto hiljadah) i dodje pod grad Siget, gdi je Nikola imao samo 2500 hrabri vojnikah. Videć Nikola nepriglednu tursku vojsku sa svih strana obkoljena i obsidnuta grada, skupi oko sebe svoje virne drugove i razložim: da je došlo vrime, da se vidi i pokaže, tko je junak, tko li kukavica, a što se njega tiče, da se on živ Turkom u ruke predati neće, već im se zaklinje živim Bogom, da će se boriti, do posljednje kapi krvi, pak zaključim: hoćete li i vi tako? a oni jednim glasom odvratise: „hoćemo tako nam Boga i sriće junačke.“ Tad nastade okersaj strašna borba. Dva dana Turci nepristano navaljivahu, al ih Nikola sa svojom četom suzbijaše. Nu i naši mnogi padoše, i bijahu prisiljeni povući se iz novog u stari grad. Tude naši opet novom hrabrostju odbijaše tursko nasertanje kroz 10 danah. Nu i tu nemogoše silnoj turskoj sili i navali odoliti, gradbo bijaše sav razoren, a vojske još samo 500. Povuču se naš Nikola sa 500 vojnikah u tvrdu (nutarnji grad) kao još posljednji zaklon.

Sulejman videć nečuvenu postojanost naših, i da ih silom ukrotiti neće okrene prevarom se služiti i pozva Nikolu: da se prida i ako hoće da se životom nerastavi, tad mu obeća, da će ga gospodarom cile Hrvatske učiniti, ako mu tvrdu prida, i od daljega prolivanja krvi odustane. Ali sve uzalud. Nikola se nepridaje, dok je njemu na ramenih glave, već jih čeka golom sabljom kano viran sin domovine svoje.

Sultan sad razjaren, što se šaka ljudih usudjuje tako prkositi tolikoj njegovoj sili, bolešljiv od jida za kratko vrime umre, međjutim bi jurisanje na tvrdu i mnogo ih pade s obih stranah.

Nikola videć, gdi već, na sve strane gori, 8-a ruj-

na obuče se u najsvečanie odilo, opaše' najmiliju si od oca dobivenu sablju, u džep metnu 100 zlatni dukatah za nagradu onom, koj mu prvi do tila dodje. Stane Nikola u srid još preostaloh svojih drugovah i progovori: „Mila bratjo, virna družbo moja! Što si obrekosmo virno izpunismo, kao hrabri kršćani uztrajasmu složno proti dušmanu krsta i otačbine naše. U tom častnom boju pade junačkom smrtju mnogo naše bratje, pokojna im duša! Božja je volja bratjo, da i mi dične svoje čine dovršimo još dičnom smrtju, neka svit vidi: kako umiemo umrti za ono, što nam je sveto, milo i drago, za viru, kralja i domovinu. — Tad otvori vrata od tvrde, i izustiv triputa ime Isusovo, udari sa svojom družbom mačem u ruci na Turke, koji levo i desno kao snoplje padahu ubijeni koj mačem koj od pušaka naših junakah.“¹⁾ Al i Nikolu udari nepriateljsko tane u prsa junačka, on pade na kolina, pa još kleću hrabri svoje, siče sabljom, obara dušmana, napokon tanetom pogodjen u čelo dušu spusti junak od junakah!!!

(Crtice iz Zagreb. Kat. Lista.)

Ovo sam u kratko pobiljižio, jerbot spada u školski krug, i to na §. 88. „Nikola Šubić, knez Zrinski“ u „Slovičkoj Čitanki“ za drugi razred.

A drugo, da znadu naši niki vitropirići, da su naša školska ditca zeljna toga čuti, a voljna baš i naučiti. — Čini, povistnica nasih didovah i praotacah uspješno diluje na um i duh mladog potomka (naraštjaja), po sve to zapustiti il ugušiti nije to mala krivica! S. V.

Čestitka.

Prigodom Svečanosti Prijatelja moga.

U Vukovaru. — Lovor. —

Vidim okom duha moga
Srce nježno kucati
Žarku ljubav, roda svoga,
U duši mu klicati;

Uzbudi se srce moje
Pjesmicom ga nazdravit —
Kako ptice milo poje —
U stihovih pozdravit;

Jer je On taj, koji ljubi
Braću svoju, jedini,
U grudih nam koji budi
Ljubav prama starini.

Evo On je, koj zasluži
Čast i hvalu od svih nas,
Buduć što on danas služi
Imendana svoga čast.

Vriedan dakle počitanja
Roda svoga vriedni sin
Vriedan našeg milovanja
Bunjevački slavni „Lin.“²⁾

Izrod onaj, koj nespoji
Čustvo svoje sa mojim,
Izrod, koji nezavapi
Glasom gromkim, ogromnim.

Čak do neba da se čuje,
Da s' raduju angjeli
Po svem svjetu odjekuje:
Živio brat naš mili!

¹⁾ Tu poginuše do 30,000 (trideset hiljadah) turski najboljih junaka.

²⁾ Linus, Herculesa guslar. Spisatelj.

Stjepan sveti bio revan
Roda svoga ljubimac
Dušom tjelom rodu odan
I brižljivi miljenac.

Ti našega si Miljenca
Ti si uvijek mili gost
Lista našeg Urednika
I naroda si radost;

Jer nastojiš, kô Zaštitnik,
Braću svoju bodriti,
Kô pomnjivi rodbrižnik
Na rodoljub buditi. —

E le zato, brate dragi,
Primi za znak ljubavi
Rod je taj tvoj, rod baš pravi,
Koj pjesmom te pozdravi.

Primi nježnu želju moju,
Izliev je to srca mog
Što no kano svetu žrtvu
Blagsivo višnji Bog.

Ah Bože moj! koj poznaješ
Tajnost pravih srdacah
Primi vapaj kada čuješ
Vjernih domorodacah:

Na radost nam i utjehu
Živio naš mili sin,
Na slavu pak višnjem Bogu
Zdrav nam bio sto godin!!!